Veronika Petrášková, Poslední velké čarodějnické procesy na území dnešního Slovenska (1662-1741) a Moravy (1678-1696) (srovnání), Praha 2023, 43 s.

Posudek oponentky

Práce paní Petráškové je věnována vylíčení a srovnání čarodějnických procesů v Krupině na území dnešního Slovenska a ve Velkých Losinách a v okolí Šumperku na Moravě ve druhé polovině 17. a první polovině 18. století. Autorka se zaměřuje zejména na srovnání některých aspektů těchto známých procesů, jakými jsou počet obětí a vyslýchaných osob, formy vyšetřování a gender a sociální postavení odsouzených. Zajímá se taktéž o interpretaci obou případů v odborné literatuře v závislosti na době, v níž výzkum čarodějnických procesů a následná odborná díla o nich probíhala a vznikala. Přestože o problematice především moravských čarodějnických procesů existuje početná odborná literatura a jsou „populární" i díky uměleckým zpracováním, porovnání moravských procesů se slovenskými/krupinskými procesy se dosud nedostalo pozornosti, a tudíž bylo možné od práce očekávat badatelský přínos. Osobně mě téma zaujalo a jako plus vidím i autorčin dlouhodobý a hluboký zájem o tuto problematiku.

Studie je rozdělena do čtyř hlavních částí, které následují po úvodu, v němž autorka nastiňuje své badatelské záměry a otázky a představuje odbornou literaturu, kterou v práci využila. Druhá až čtvrtá kapitola postupně seznamují čtenáře s problematikou a průběhem čarodějnických procesů v Evropě, dále na území dnešního Slovenska, a nakonec se věnují známým událostem ve Velkých Losinách a Šumperku, včetně procesu se šumperským děkanem Lautnerem. Zatímco tyto čtyři kapitoly jsou přehlednými kompilacemi z odborné literatury, pátá kapitola představuje jádro výzkumu a studie paní Petráškové. Autorka se v ní věnuje analýze odborné literatury ve vztahu ke kontextu doby, v níž vznikla, a taktéž samotnému srovnání obou případů čarodějnických procesů, přičemž odborná/sekundární literatura slouží badatelce současně jako zdroj informací i jako historický pramen. V závěru autorka přehledně odpovídá na vytýčené badatelské otázky, přičemž výsledky výzkumu/srovnání obou případů příliš nepřekvapí (u obou převažují ženské oběti, k doznání se využívá tortura atd.). Škoda, že se v závěru práce neobjevilo také závěrečné zhodnocení problematiky z podkapitoly 5.6 věnované analýze interpretace obou případů procesů v odborné literatuře.

Kapitola věnovaná analýze odborné literatury k čarodějnickým procesům (5.6) zařazená na konec celé práce mně osobně připadá jako nejoriginálnější a nejautentičtější část BP paní

Petráškové, neboť zde pracuje s odbornou literaturou jako s historickým pramenem. Kdyby si paní autorka zvolila za téma své práce pouze tuto analýzu literatury a více se v ní věnovala dobovému kontextu, popřípadě srovnala s odbornou literaturou (v kontextu doby jejího vzniku) k čarodějnickým procesům z jiné země, například Francie, myslím si, že by vytvořila možná daleko přínosnější a určitě původnější dílo. V každém případě se domnívám, že by práci v podobě, v jaké je, svědčila podrobnější komparace s čarodějnickými procesy i v jiných zemích, právě například ve Francii, možná i na americkém území, či v Ženevě a podobně, neboť krupinské a severomoravské procesy i přes místní odlišnosti probíhaly, politicky a geograficky vzato, ve stejnému soustátí a v relativně nepříliš vzdáleném prostředí, co se týče mentality a kultury. Ostatně podrobnější charakteristika obou zvolených lokalit, zvláště z hlediska mentality a kultury, by také byla v práci užitečná a žádoucí.

Celkově považuji práci paní Petráškové za vyhovující úrovni bakalářského stupně, k obhajobě ji ráda doporučuji a hodnotím známkou velmi dobře (2) až dobře (3) podle průběhu obhajoby.

PhDr. Martina Ondo Grečenková, PhD.
Katedra historických věd FHS